
حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی
چند نکته مهم درباره
رؤیت هلال

بسم الله الرحمن الرحیم

چند نکته مهم درباره رویت هلال

نویسنده:

آیت الله العظمی ناصرمکارم شیرازی

ناشر چاپی:

مدرسه الامام علی بن ابی طالب (علیه السلام)

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

چند نکته مهم درباره رویت هلال

مشخصات کتاب

سرشناسه : مکارم شیرازی، ناصر، ۱۳۰۵-

عنوان و نام پدیدآور : چند نکته مهم درباره رویت هلال/ ناصر مکارم شیرازی.

مشخصات نشر : قم : مدرسه الامام علی بن ابی طالب علیه السلام، ۱۳۸۳.

مشخصات ظاهری : ۲۴ ص.؛ ۱۱×۲۱ س م.

شابک : ۱۰۰۰ ریال

یادداشت : پشت جلد به انگلیسی: Makarem Shirazi: Some Important points about ... .

یادداشت : چاپ دوم: ۱۳۸۴.

یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع : ماه -- رویت (فقه).

رده بندی کنگره : BP۱۸۸/۱۳/م ۷چ ۹ ۱۳۸۳

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۵۴

شماره کتابشناسی ملی : م ۸۴-۹۲۴۸

ص:۱

اشاره

ص:۳

چند نکته مهم درباره رؤیت هلال

اشاره

جمعی از برادران روحانی از اینجانب خواستند که نظر خود را درباره مسائل مربوط به رؤیت هلال با ذکر دلیل کوتاه و مختصر بیان کنم.

این نوشتار به عنوان اجابت دعوت این عزیزان و انجام وظیفه در این شرایط خاص، تنظیم شده است، و عمدتاً به اصل مسأله «رؤیت هلال» سپس به «مسأله رؤیت هلال با تلسکوپ» و بعد به «مسأله اتّحاد افق» مربوط می شود.

* * *

ولی قبل از همه به مسأله ای که شاید مهمتر از اینها باشد می پردازم و آن اختلاف اسفناکی است که بارها در طیّ سال های

اخیر، در امر «رؤیت هلال شوّال» رخ داد و شهد شیرین عید را در کام همه تلخ کرد.

گروهی امروز نماز عیـد می خواندند و می گفتند «اسئلک بحق هذا الیوم الذی جعلته للمسـلمین عیدآ...» و فردا گروه دیگری در همـان شـهر و گـاه در همـان مسـجد، عین همین عبـارت را می گفتنـد و معلـوم نبـود منظور از «المسـلمین» در این عبـارات کیست؟!

عـدّه ای به هم تبریک عید می گفتند و جماعتی در حال روزه بودند و دعای یا علی یا عظیم... و هذا شـهر عظمته و کرمته... و هو شـهر رمضان... می خواندنـد و گاه در یک لحظه و حتّی یک خانه این اختلاف جانکاه دیـده می شـد، در حالی که اسـلام دین «توحید» در تمام زمینه هاست و خواهیم دید حتّی با وجود اختلاف فتاوی هیچ موجبی برای این اختلاف ها نیست.

مردم از این بیم دارنـد که در سال های بعد نیز این امر تکرار شود، و در نتیجه بعضـی از ناآگاهان تعلیمات اسـلام را زیر سؤال ببرند.

این امر هنگـامی نگران کننـده تر می شود که می بینیم در اغلب کشورهـای اسـلامی مسأله رؤیت هلال حل شـده و لااقل اهل یک کشور با یکدیگر هماهنگ هستند، ولی در کشور ما چگونه است؟

شاید تنها ما هستیم که این مسأله را حل نکرده ایم، با این که فقهای قوی و آگاهی داریم.

مشکل اصلی در این است که ما با مسأله رؤیت هلال که از «موضوعات» است مانند یک مسأله فقهی و «حکمی از احکام شرع» برخورد می کنیم.

در حالی که می دانیم مردم هر چند در مسائل و احکام فقهی یا باید مجتهد باشند یا از مجتهدی پیروی کنند، ولی در موضوعات (مانند رؤیت هلال) هر کس می تواند به یقین و اطمینان خود عمل کند.

توضیح این که وجوب روزه ماه مبارک رمضان از ضروریّات اسلام و واضحات قرآن است و هیچ کس در آن تردید ندارد، و چون اصل وجوب از ضروریّات دین است، طبعاً تقلید هم در آن راه ندارد؛ ولی در احکام، جزئیّات، شرایط و موانع روزه باید یا مجتهد بود یا از مجتهدان آگاه تبعیّت کرد.

امّا این که امروز ماه مبارک رمضان است، یا نیست، از موضوعات است که هر کس می تواند در آن به تشخیص خود عمل کند، یعنی هر گاه بر کسی ثابت شد که روز اوّل ماه رمضان است می تواند روزه بگیرد و اگر عید ثابت شد، افطار کند.

گرچه مردم روی اعتمادی که به مراجع دارند در این گونه موضوعات مهم نیز به سراغ مراجع می روند تا بهتر تشخیص دهند، امّا مراجع از نظر شرعی هیچ الزامی به نظر دادن درباره این موضوع ندارند و می توانند بگویند این مسأله از موضوعات است و خودتان تحقیق کرده و عمل کنید.

از سوی دیگر اگر هر یک از مردم در این مسأله که جنبه عمومی و اجتماعی دارد، جداگانه به تحقیق پردازد اختلافات زیادی، به خاطر تعدّد منابع تحقیق، به وجود می آید که با روح اسلام سازگار نیست.

همان گونه که رجوع به مراجع به طور جداگانه نیز از این مشکل دور نخواهد بود، زیرا ممکن است چند نفر از شهود نزد یک مرجع بزرگوار به گونه ای گواهی دهند و چند نفر به شکل دیگر نزد مرجع بزرگوار دیگری، یا شهودی که نزد یک مرجع گواهی می دهند، ممکن است مورد اعتماد دیگری نباشند، یا اصلا شهودی که نزد این مرجع می روند، موفّق به درک محضر مرجع دیگر نشوند.

این امور سبب می شود هلال ماه بر یکی ثابت شود، و بر دیگری ثابت نگردد، و اختلاف جانکاه و نگران کننده ای میان مردم

پیدا شود و عظمت عید و ماه مبارک و شعائر مربوط به آن زیر سؤال رود و حتّی به یک شهر و در یک خانه نیز کشیده شود.

* * *

شورای رؤیت هلال

در این جا راه روشنی وجود دارد که می تواند به این اختلافات پایان دهد و لااقل اهل یک کشور، مسیر واحدی را طی کنند و عظمت و شکوه این برنامه های اسلامی را حفظ کنند و آن این که شورایی برای مسأله رؤیت هلال از آگاهان این فن و نمایندگان مراجع تشکیل گردد و تمام اطّلاعاتی که درباره رؤیت هلال از هر طرف می رسد، چه از طریق شهود عینی یا خبرگان فنّ نجوم - که ممکن است نظرات آنها به عنوان مؤیِّد مورد توجّه قرار گیرد - گردآوری کنند و از جمع بندی آنها، نظر واحدی ابراز دارند.

ممکن است گفته شود هر گاه اعضای شورای رؤیت هلال نظر واحدی نداشته باشند (خواه به خاطر جرح و تعدیل شهود باشد، یا غیر آن) چه خواهد شد؟

پاسخ این است که نظر اکثریّت می تواند معیار باشد چرا که برای غالب مردم اطمینان بخش تر خواهد بود و به یقین «اقربیّت به واقع» دارد و چون همان طور که اشاره شد، بحث تشخیص موضوع

است نه تشخیص حکم، مشکلی ایجاد نمی کند.

سؤال دیگری که ممکن است مطرح گردد این که گاه مراجع در پاره ای از احکام مربوط به رؤیت هلال اختلاف فتوی دارند که در مسأله تأثیرگذار است.

به عقیده ما این نیز مشکل مهمّی ایجاد نمی کند و ما راه حلّ آن را نیز یافته ایم، که شرح آن از عهده این مختصر بیرون است.

در هر صورت شرعاً می توان نظر اکثریّت شورای رؤیت هلال را که با دقّت کامل همراه باشد، پذیرفت و به آن اعتماد کرد.

به یقین حضرت ولی عصر(ارواحنا فداه) راضی نیست که پیروان او در یک چنین امر مهمّی گرفتار تشتّت و تفرقه حتی در یک شهر و یک خانه شوند و قدرت و قوّت آنها به ضعف گراید و در برابر دشمنان سرشکسته گردند.

هنگامی که ائمّه اهل بیت علیهم السلام برای حفظ شوکت مسلمین اجازه می دهند پیروان آنها در نماز جماعت اهل سنّت شرکت جویند، با این که اختلافاتی در بسیاری از فروع نماز با آنها دارند، چگونه راضی می شوند مسأله رؤیت هلال موجب آن همه تشتّت گردد؟ آن هم در جهان امروز که اخبار به سرعت از نقطه ای به نقاط دیگر منتقل می گردد.

و از عجـایب روزگـار این که به خاطر نبودن یک شورای متمرکز دقیق برای رؤیت ماه و اعتماد بر شـهود غیر خبره، سالهاسـت که مردم ماه مبارک را ۲۹ روز روزه می گیرنـد و کمتر کسـی به خاطرش می آید که ماه مبارک را ۳۰ روز روزه گرفته باشد (جز در موارد بسیارنادر) و این از نظر علمی غیر ممکن است و معلوم نیست چه کسی در برابر این امر مسؤول است؟

امید است صاحب نظران به مسأله «شورای رؤیت هلال» بیشتر بیندیشند و راهکارهای آن را روشن تر سازند.

* * *

آیا رؤیت ماه با تلسکوپ کافی است؟

«مشـهور» در میان مراجع این است که رؤیت هلال، بایـد با چشم غیر مسلّح باشد ولی بعضـی از فقهای معاصـر قائل به کفایت مشاهده با تلسکوپ شده اند.

بـا دقّت در ادله ثـابت می شود که - بـا احـترامی که به همه آراء مجتهـدین می گـذاریم - این رأی موافق بـا ادلّه و قواعـد فقه نیست زیرا :

اولا: در روایات متواتره معیار ثبوت ماه، رؤیت ذکر شده از جمله در باب سوم از ابواب شهر رمضان وسائل الشیعه ۲۸ روایت

نقـل شـده که غالباً همین مضـمون را دارد. «اذا رأیت الهلال فصم و اذا رأیته فافطر» یا «صم للرؤیه و افطر للرؤیه» ؛ هنگامی که ماه را دیدی روزه بگیر و هنگامی که آن را (در پایان رمضان) دیدی افطار کن.

در ابواب بعد از آن نیز روایاتی در این زمینه دیده می شود.

و هنگامی که سـخن از رؤیت به میان می آید منصرف به رؤیت متعارف است که رؤیت با چشم غیر مسلّح می باشد، زیرا فقها در تمام ابواب فقه اطلاقات را منصرف به افراد متعارف می دانند، مثلا :

۱ – در باب وضو می گوینـد حدّ صورت که باید شسـته شود آن مقداری است که میان رسـتنگاه مو و چانه (از طرف طول) و آن مقداری که میان انگشت شست و انگشت «میانه» قرار می گیرد، از طرف عرض است.

سپس تصـریح می کنند که مدار بر افراد متعارف از نظر طول انگشت ها و محلّ روییدن موی سـر و مانند آن است، و افراد غیر متعارف باید مطابق افراد عادی عمل کنند.

۲ – در باب مقـدار کر که آن را به وجب تعیین می کنند، مدار وجب های متعارف است و آنچه خارج از متعارف می باشد از نظر فقها معیار نیست.

۳ – در باب مقدار مسافت هایی که در فقه با قدم تعیین می شود، مدار بر قدم متعارف است.

۴ – در نماز و روزه در مناطق قطبی یا نزدیک به قطب که روزها یا شب ها بسیار کوتاه و غیر متعارف است، بسیاری از فقها مدار را بر مناطق متعارف می گذارند.

۵ – در مسأله حدّ ترخّص (دیدن دیوارهای شهر، یا شنیدن اذان) تصریح می کنند معیار چشم های متوسّط (نه زیاد تیزبین نه فوق العاده ضعیف) و صداهای متعارف و گوش های متعارف است و آنچه خارج از متعارف باشد معیار نیست (رجوع شود به مسأله ۶۴ از مسائل صلوه المسافر عروه الوثقی) و بزرگان فقهای معاصر با متن کاملا موافق هستند.

۶ – در مورد منکراتی که حدّ آن جلد (شلّاق) است گفته اند شلّاق باید متعارف باشد و از شلّاق های سنگین و پرفشار و غیر متعارف بپرهیزند، همچنین از شلّاق های بی اثر یا کم اثر.

۷ – در ابواب نجاسات می گویند اگر جرم نجاست (مثلا خون) ظاهرآ زایل شود ولی رنگ یا بوی آن بماند پاک است، حال اگر کسی با میکروسکوپ ذرّات کوچکی از خون را ببیند که حتمآ می بیند (چون رنگ و بو با اجزاء همراه است)، چون این مشاهده

خارج از متعارف است مدار احکام نیست.

۸ – هر گاه مادّه نجس (مانند خون) در آب کر مستهلك شود همه می گویند پاك است با این که با میکروسکوپ می توان ذرات خون را در آب مشاهده کرد.

علاوه بر این «هشت مورد» موارد متعدّد دیگری در سراسر ابواب فقه وجود دارد که کلام شارع و لسان آیه یا روایت مطلق است و فقها آن را منصرف به «فرد متعارف» می دانند.

به یقین در مورد رؤیت هلال که در روایات متواتره وارد شده نیز معیار رؤیت متعارف است یعنی چشم غیر مسلّح و چشم های مسلّح خارج از متعارف است و مقبول نیست.

ما نمی توانیم همه جا در فقه در مطلقات ادلّه به سراغ افراد متعارف برویم، ولی در رؤیت هلال فرد کاملاً غیر متعارفی را ملاك حکم قرار دهیم.

* * *

ثانیاً : بعضی می گویند معیار در آغاز ماه، «تولّد ماه در واقع» است و رؤیت و مشاهده جنبه «طریقی» دارد نه «موضوعی». بنابراین اگر با وسیله غیر متعارف از تولّد ماه آگاه شویم، کافی است.

در پاسخ می گوییم به یقین ظاهر روایات این است که قابلیّت رؤیت با چشم عادی، جنبه موضوعی دارد (تکرار می کنم قابلیت رؤیت با چشم عادی) زیرا :

اگر معیار تولّد واقعی ماه باشد مشکل مهمّی پیش می آید که نمی توان به آن تن در داد و آن این که غالباً تولّد ماه قبل از امکان رؤیت با چشم عادی صورت می گیرد، و به عبارت دیگر در بسیاری از موارد ماه در آسمان ظاهر می شود و هیچ کس با چشم عادی آن را نمی بیند و شب بعد قابل رؤیت است.

بنابراین باید قبول کرد که ماه واقعاً در بسیاری از موارد یک شب جلوتر متولّد شده منتها چون مردم با چشم عادی آن را ندیده اند، شب دوم ماه را شب اول ماه پنداشته اند.

درست است که بر اثر ندیدن و ندانستن معذور بوده اند ولی آیا می توان قبول کرد که مسلمین جهان از آغاز بعثت پیامبر صلی الله علیه و آله تاکنون و حتّی در عصر آن حضرت علیه السلام مکرّر بر مکرّر اول ماه را اشتباه گرفته اند، و از فضل شب های قدر محروم بوده و روز عید را روزه گرفته و به خاطر نداشتن تلسکوپ روز بعد نماز خوانده اند (چون ماه قبلا متولّد شده امّا با چشم غیر مسلح قابل رؤیت نبوده).

حتّی کسانی که فعلا تلسکوپ را برای رؤیت ماه کافی می دانند باید بپذیرند که در بسیاری از سال های گذشته، خود آنان و مقلّدانشان دوم ماه مبارک را آغاز ماه و دوم شوّال را اول شوّال را حساب کرده انـد، زیرا از تلسکوپ بهره نگرفته اند و اگر می گرفتند می دانستند اوّل ماه یک روز جلوتر بوده و شب های قدر نیز در جای خود قرار نگرفته و از دست رفته است.

این ها همه گواهی می دهد که معیار تولّد واقعی ماه نیست، بلکه معیار قابلیّت رؤیت با چشم عادی است.

اساساً در علم اصول گفته ایم «اماره» و «طریق» شرعی نمی تواند کثیرالخطا باشد، زیرا مردم از درک واقع محروم خواهند شد. در مواردی که اماره کثیرالخطا باشد باید گفت خود اماره موضوعیّت دارد (دقّت کنید).

این باورکردنی نیست که در گذشته حتّی در زمان پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و سایر معصومین علیهم السلام مردم از درک عید و لیالی قدر محروم بوده اند، بلکه به عکس ما معتقدیم استفاده از تلسکوپ برای رؤیت ماه سبب می شود که مردم از آغاز و پایان ماه محروم شوند! زیرا معیار واقعی چشم غیر مسلّح است.

ممکن است بعضی تصوّر کنند که با استفاده از تلسکوپ بساط

اختلافات برچیده می شود در حالی که این کار هیچ اثری در این امر ندارد، چرا که قدرت تلسکوپ ها کاملا با هم فرق دارد و مناطقی که در آن نصب می شود از حیث وجود غبار و بخار آب در افق متفاوتند. بنابراین ممکن است بعضی با تلسکوپ خود آن را ببینند و بعضی نبینند و انکار کنند و سفره اختلاف دگربار گسترده می شود.

* * *

آیا وحدت افق شرط است؟

هر گاه در نقطه ای از جهان هلال ماه رؤیت شود آیا برای سایر نقاط کافی است؟

مشهور در میان فقهای گرامی اهل بیت علیهم السلام این است که اتّحاد افق شرط است. مرحوم محقّق یزدی مسأله را در عروه مطرح کرده و تقارب بلاد یا وحدت افق را شرط دانسته و اکثریّت قریب به اتّفاق مُحشّین، آن را پذیرفته اند.

ولی بعضی از بزرگان پیشین و معاصر آن را شرط ندانسته و رؤیت هلال را در یک نقطه از جهان کافی برای مناطق دیگر دانسته اند (مشروط بر این که لااقل در جزئی از شب با هم مشترک باشند).

آغازگر این فتوا در عصر ما مرحوم آیه الله العظمی خوئی(رضوان الله علیه)، بود سپس جمعی دیگر از شاگردان ایشان به ایشان تأسّی جستند.

عمده دلیلی که بر آن اعتماد می کنند دو چیز است :

۱- طلوع ماه و تولّد آن (و خروج از تحت الشعاع) یک پدیده آسمانی است که مربوط به مقابله خورشید با ماه است. هر گاه آن نیمی از کره ماه که دائماً مقابل ما قرار گرفته از تاریکی خارج شود و کمی از آن در برابر خورشید قرار گیرد، ماه نو آغاز شده است و ارتباطی با مناطق مختلف زمین ندارد و این یک امر آسمانی است نه زمینی.

در تقریرات درس حضرت آیه الله خوئی آمده است : «تکوّن الهلال عباره عن خروجه عن تحت الشعاع بمقدار یکون قابلا للرؤیه و لو فی الجمله و هذا کماتری امر واقعی وحدانی لا یختلف فیه بلد عن بلد و لا صقع عن صقع لانه کما عرفت نسبه بین القمر و الشمس لا بینه و بین الارض فلا تأثیر لاختلاف بقاعها فی حدوث هذه الظاهره الکونیّه فی جوّ الفضاء». (۱)

* * *

۱- المستند فی شرح العروه الوثقی، ج ۱۲، ص ۱۱۸ للبروجردی.

ولی این سخن موافق با مسطّح بودن زمین و نفی کرویّت آن است. در حالی که امروز کرویّت زمین از امور محسوسه است. اگر در گذشته می بایست با ادلّه نظری کرویّت زمین اثبات شود، امروز ماهواره ها از تمام زمین عکسبرداری کرده و برای ما می فرستند و مسافران فضا نیز زمین را کروی می بینند و کاملا یک امر محسوس است.

به عبارت دیگر، تکوّن و تولّد ماه مربوط به سه چیز است : «ماه» و «خورشید» و «زمین»، زیرا تولّد ماه به این است که خطّ باریکی از بخش نورانی ماه در برابر اهل زمین قرار گیرد، به یقین این بخش نورانی را کسانی که در بخشی از کره زمین که محاذی با آن است، زودتر مشاهده می کنند. این مطلب را می توان با یک آزمایش حسّی نشان داد. سه کره تهیّه کنیم یکی نورانی مانند یک لامپ روشن و دو کروه غیر نورانی. به خوبی ملاحظه می کنیم که اگر کره اوّل ظلمانی را چنان در مقابل کره نورانی قرار دهیم که فقط یک نوار باریک نورانی به طرف کره سوم باشد، کسانی که در بخش محاذی آن نقطه نورانی قرار دارند، آن را می بینند و کسانی که محاذی نیستند نمی بینند.

چیزی که با تجربه حسّی قابل درک است، نیاز به توضیح

بیشتری ندارد، آری اگر زمین مسطّح بود گفتار بالا صحیح بود، ولی قطعاً مسطّح نیست.

* * *

ایراد دیگری که بر این سخن وارد می شود این که آنها می گویند تمام بلادی که در قسمتی از شب با نقطه رؤیت ماه مشترک هستند، اوّل ماه آنها یکی است.

مفهوم این سخن آن است که اگر مثلاـ هنگام غروب آفتاب در مکّه ماه تولّد یابد، و مشاهده شود، مناطقی که در شرق آن قرار دارد و چندین ساعت از شب آنها گذشته یا حتّی نیمه شب یا اواخر شب آنهاست، ماه برای آنها عوض می شود یعنی تا نیمه شب یا اواخر شب، برای آنها شب آخر ماه رمضان بوده چون ماه شوّال متولّد نشده بوده و دعاهای شب آخر را می خواندند. ناگهان از نیمه شب، شب اوّل ماه شوّال می شود، چون به هنگام غروب آفتاب «مکّه» ماه در آن ساعت تولّد یافته است!

این امر عجیب و غیر قابل قبول است، زیرا قبل از آن ساعت (غروب آفتاب مکّه در مفروض بحث) قطعاً ماه از تحت الشعاع خارج نشده بود و پس از خروج، اول ماه شروع شده، یعنی برای بعضی مناطق از نیمه شب یا آخر شب، ماه شوّال شروع می شود، و

قسمت مهمّی از شب آنها، شب آخر ماه رمضان بوده است.

اگر گفته شود از اوّل شب برای همه این مناطق ماه شوّال بوده، قابل قبول نیست، چون فرض بر این است که تا آن ساعت ماه از تحت الشعاع خارج نشده بوده و قطعاً ماه شوّال نبوده است. پس از خروج و تولّد ماه، برای تمام این مناطق اوّل ماه است، یعنی واقعاً نیمی از شب، شب آخر رمضان و نیمی از آن واقعاً شوّال است. بدیهی است برای مناطق دورتر که در شب با آنجا اشتراک ندارند (مانند کانادا و آمریکا) اوّل ماه یک روز بعد از آن خواهد بود. (دقّت فرمائید)

* * *

دلیل دوم طرفداران عدم اختلاف آفاق، اطلاق روایات، مخصوصاً صحیح هشام بن حکم است که نشان می دهد اگر در یک منطقه ماه رؤیت شود برای همه مناطق کافی است.

روایت چنین است: هشام بن الحکم عن ابی عبدالله علیه السلام انّه قال فی من صام تسعه و عشرین قال : إن کانت له بیّنه عادله علی اهل مصر انّهم صاموا ثلاثین علی رؤیته قضی یوماً (۱۳/۵ من ابواب احکام شهر رمضان)

آنها معتقدند اطلاق روایت دلالت دارد در هر شهری از

شهرهای دنیا ماه دیده شود، برای شهرهای دیگر کافی است خواه بسیار دور باشد یا نزدیک.

همچنین بعضی روایات دیگر.

پاسخ : این سخن قابل مناقشه است، زیرا اطلاق این روایات منصرف به بلادی است که اطّلاع رسانی در آن زمان نسبت به آن معمول بوده است نه بلادی که چندین ماه با آنها دور بوده است و کمتر خبری از آن می رسیده است.

به عبارت دیگر این روایات ناظر به بلاد متقاربه از نظر افق است که گاه با وسائل آن زمان یک هفته یا یک ماه طول می کشید تا از یکی به دیگری مسافرت کنند، ولی «بلاد غیر هم افق» را که گاه چندین ماه با وسائل آن زمان طول می کشید تا خبرش برسد شامل نمی شود، زیرا کمتر اتّفاق می افتاد کسی بعد از چند ماه به فکر خبررسانی و فحص و بحث درباره ماه رمضان گذشته بیفتد.

حتّی اگر شک در اطلاق (و تحقّق مقدّمات حکمت) در اینجا داشته باشیم، مساوی با عدم اطلاق است. (همان گونه که در اصول آمده است)

بنابراین با این گونه روایات جز حجیّت شهادت به رؤیت در بلاد نزدیک و هم افق را نمی توان اثبات کرد.

* * *

جالب این که بعضی از گذشتگان به لزوم وحدت شب قدر و تعیین مقدّرات در یک شب معیّن و فضیلت آن، استناد جسته اند در حالی که طرفداران این عقیده، وحدت اوّل ماه را تنها در مناطقی پذیرفته اند که در مقداری از شب با منطقه رؤیت هلال مشترك باشد، یعنی برای مناطق دیگر زمین که به هنگام رؤیت هلال روز است (مانند کشورهای کانادا، آمریکای شمالی و جنوبی) به ناچار شب قدر دیگری قائل هستند و اوّل ماه آن مناطق را یک روز متفاوت می دانند!

و از آن جالب تر قول کسانی است که می گویند کشورهای اسلامی در منطقه ای قرار دارند که در مقداری از شب با هم مشترکند.

در حالی که در کشورهای دور دست میلیونها مسلمان زندگی می کنند، به علاوه ما معتقدیم که اسلام و احکام آن سرانجام تمام کره زمین را فرا خواهد گرفت، تکلیف مسلمانان در آن زمان چه خواهد بود؟

* * *

کوتاه سخن این که همان گونه که مشهور فقهای ما پذیرفته اند و دلایل مختلف نیز گواهی می دهد، اتّحاد افق در رؤیت هلال

شرط است، و این امر نتیجه کرویّت زمین است، همـان گونه که اختلاف در اوقات نماز و شب و روز ناشـی از آن است و اگر منظور، حفـظ وحـدت میـان مسـلمین است (بـا وجود کرویّت زمین)، وحـدت تنها در یک منطقه امکان پـذیر است نه در تمام دنیای اسلام، زیرا مسلمانانی در نیم کره دیگر زمین زندگی می کنند که حتّی مطابق قول «عدم لزوم وحدت افق» عید جداگانه ای دارند. (البتّه شرح مسائل فوق مجال و بحث وسیع تری را می طلبد).

(والله العالم بحقائق احکامه)

پایان

بهمن ماه ۱۳۸۳ – ذی الحجه ۱۴۲۵

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ یَسْتَوِی الَّذِینَ یَعْلَمُونَ وَالَّذِینَ لَا یَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه ای
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹